

in fantazijam. Nekateri opažajo v tem pojavu vpliv tujih pisateljev, osobito angleških. Malo pred vojno je bil stopil na to pot A. Gide s *Caves du Vatican*, *de Voisins z Bar de la Fourche*, sedaj mu sledi plodoviti André Rivoir, ki v *Atlantide* vodi čitatelje med Tuarege v Sahari; imenujejo se zlasti še *de Miomandre*, *Jaloux*, *Vaudoyer*, *Toulet*, ki vas povede v fantastično Kino. Enako podpirajo založniki to strujo s tem, da izdajajo razne tuje romane čudovitih doživljajev (*Wells etc.*), pa tudi domače n. pr. *Dumas oče*. O uspehu stremjenja je še prezgodaj poročati. Sicer je pa že *G. Sand* dejala: Roman mora biti romantičen!

D.

Simultaneizem. Dežela slovstvenih novotarij je Francija. Tam hoče vsak količkaj ugledni pisatelj tvoriti svojo „šolo“. Okoli l. 1910. so bili v Parizu iznašli unanizem, ki je osobito v drami zahteval nastop množic namesto posameznih tipov. Izvzemši darovitega *Julesa Romaina* ne vem za avtorja, ki bi bil uspel v tej meri, saj umetnost je pač individualizem ... *Gdč. Mireille Havet* pa zлага stihe, svobodne verze, ki naj se pravzaprav le slišijo, ne pa čitajo in ki hočejo istočasno (simultano) izraziti več vtisov. Očividci poročajo, da so prisostovali takemu poizkusu, kjer je mestoma dvoje ali troje oseb hkratu predavalo vsak svoj delež, kakor delajo zbori v lirčnih delih. Brez dvoma pa nedostaja v sličnih nastopih prave muzike, niti besed ni razločiti. Impresija simultaneističnih poezij se da primerjati s sinoptičnimi slikami. Mislim, da je simultaneizem zgolj transpozicija futurističnega slikarstva v besedno umetnost.

D.

Naši prevodi. Prevedel sem za „Omladino“ *Petronijevo „Pojedino pri Trimalhijonu“*, za „Zvezno tiskarno“ *Andrejeva komedijo v štirih dejanjih „Gaudeamus“*; sedaj prevajam za „Sl. Matico“ *W. St. Reymonta „Kmete“*.

J. A. G.

Častno nagrado razpisano v 12. številki lanskega letnika *Lj. Zvona*, je prisodilo uredništvo pesniku *Pavlu Golii* za pesem „*Procesija*“, ki izide v prihodnji številki.



iz nje gradili idol in jo najrajši gledali visoko na pijedestalu, vzvišeno nad običajno vsakdanje življenje. Realistična žena je „sopróga“, t. j. sodelavka moževa, ki z možem stopa v borbo in trpi z njim ter rešuje z njim skupne naloge, najrajši (kakor ruska žena) socialne in narodne. Ruski realizem je zbudil Gjalškega in Josipa Kozarca. — Modernim hrvatskim pisateljem ne sede ženski modeli v zagorskih kurijah in slavonskih ulicah, ampak se nahajajo v zapadni dekadansi — „moderne“ žene namreč v hrvatskem življenju sploh ni. Moderna žena je plod vele mesta: to je „Hekata, Medeja, velika apokaliptična grešnica, zločinka; žena, ki je nekoč bila vestalica in svečenica, in žena, ki je najintimnejša drugarica satanu, žena, ki je rodila Spasitelja, pa tudi potegnila človeštvo v blato, gnilobo in gnusobo.“ To zagonetno zvezo svetosti in zločina prikazuje Ivo Vojnović v „Gospodji sa suncokretom“. Moderni pesnik gleda na svojo „gospo“ artistično, kakor nekoč renesansa; ljubezen je zopet umetnost, artizem in samo kdor umeva umetnost, ume ženo. Moderni avtor ljubi stil, „stilizovano ženo“ ter beži od zakona, od dece, od meščanstva in od patriotizma v čisto estetske sfere. Lice moderne žene je kosmopolitsko; to je žena vseh vekov in kultur. Vendar je v današnji književnosti tudi še drug tip naše „južne, zdrave žene z jakimi prirodnimi instinkti“; to zastopa v hrvatski literaturi zlasti Peter Petrović. Obe te ženi moderne literature sta si kakor *ars et natura*, kakor umetnost in priroda. — Spis Prohaskov je vreden, da ga človek čita; karakterizacija zgodovinskih ženskih tipov je ostra in jasna.

Dr. Fr. I.

Paul Margueritte. Rojen leta 1860. v Alžiriji, kjer je študiral, potem je služboval v naučnem ministrstvu do leta 1887. Svojo prvo knjigo „*Mon Père*“ 1884. je posvetil spominu svojega očeta generala, padlega 1870. Mladi pisatelj se je živahno udeleževal dvojnega slovstvenega gibanja v oni dobi. Na eni strani naturalizem in realizem z Zolo in Goncourtom na čelu, na drugi simbolizem z Mallarméjem, ki je bil njegov sorodnik in je močno vplival s svojo rafinirano umetnostjo na Margueritta. V igrokazu se je poskušal uspešno, vendar pa so glavna njegova slava mnogoštevilni romani: „*Tous Quatre*“, „*Tourmente*“ itd. Po l. 1896. je združil svojo literarno usodo z mlajšim bratom Viktorjem, ki je bil ravno ostavil armado, in se do tedaj uveljavil kot darovit pesnik. Skozi 12 let sta se udeleževala Kastor in Poluks v slovstvu, morali, politiki, zgodovini, osobito na polju vojaškega romana. Omenjam le vestno pisano trilogijo „*Tronçons du Glaive*“, „*Braves Gens Désastre*“ iz nesrečne vojne; 1904 jo je izpolnila „*Commune*“. Zadnja leta je Pavel objavil samostojno še precej uspelih romanov, n. pr. „*Ma grande*“, „*Jouir*“ (poslednji). Bil je član Goncourtove akademije, od 1906. pa predsednik „Pisateljskega društva“. Radi rahlega zdravja se je podal sloviti romancier z mlado svojo ženo in dvem sinovoma v pokrajino Landes, kjer je umrl lani na Silvestrovo pri prijatelju J. H. Rosnyju ml.

A. D.

Naši prevodi. V kratkem dovršim prevod H. Barbusovega romana „*Le Feu*“ — „Ogenj“.

D.

gova prva čednost „panache“? Odgovor je bil vsekakor ta, da zavzema Rostand poleg najbolj narodnega pesnika V. Hugoja častno mesto, pa naj obdeluje katerekoli predmete, torej brez ozira na to, da se v mušketirjevi zgodbi zreali cela Francija. Zakaj pravi umetnik je vselej naroden, tudi če prikazuje edino grške, rimske ali hebrejske žaloigre kakor n. pr. Racine. Shakespeare je nacionalen že zbog Hamleta, Beneškega trgovca ali Nevihte. Le o Goetheju je sodil Moréas: „Goethe je največji med Nemci, to se pravi najmanj Nемец“, Toda temu so krivi njegovi rojaki.

A. Debeljak.

Paul Claudel nam ni čisto tuje ime. Pred vojno nam ga je predstavil A. Ogris v „Omladini“. Ta težki, mistični pesnik in dramaturg, razen v ozkem krogu, ni posebno češčen v Babilonu ob Seini, deloma zbog svojega „hermetičnega“ značaja (*Jeune fille Violaine, Co-naissance de l'Est*), še bolj pa zavoljo svoje stalne odsotnosti. On je namreč pooblaščen minister. Pred leti je deloval v Kini, svetovni požar ga je pa zalotil v Hamburgu, potem ga nahajamo v Italiji, dve leti v Braziliji, kjer je storil dosti uslug zaveznikom, zlasti francoski trgovini in narodnemu gospodarstvu. Pri vsakdanjih poslih je dokazal latinsko jasno duha ter je tako uravnovesil drugo smer svoje notrine, megleno spekulativno delavnost. V kratkem objavi poleg drugega fantastično komedijo *L'Ourse et la lune*, in balet *l'Homme et son désir*, poprej namenjen plesavcu Nižinskemu, zakaj pisatelj *Tête d'or* občuduje prelestno umetnost ruskih plesov.

A. D.

Naši prevodi. J. Šest je prevedel Andrejeva dramo „Dnevi našega življenja“ in Arcibaševa dramo „Gorečnost“. Sedaj prevaja dramo Arcibaševa „Sovražniki“ in kneza Volkonskega „Človek na sceni“. J. Vidmar je prevedel iz Andrejeva: „Misel“, „Povest o sedmih obešencih“, „V megli“, „Brezdno“ in „Plat zvona“.

== NOVE KNJIGE. ==

Uredništvo je prejelo v oceno sledeče knjige (z zvezdico () označene knjige so natisnjene v cirilici):*

Jurčič, Josip. Zbrani spisi. Druga izdaja. Uredil dr. Ivan Prijatelj. V Ljubljani, 1919. Izdala in založila „Tiskovna zadruga“. I. zvezek (Pesmi. Narodne pravljice in pripovedke. Spomini na deda. Prazna vera. Uboštvo in bogastvo. Jesensko noč med slovenskimi polharji. Juri Kozjak. Domen.) XXIV—503 str. 12 K.

Vošnjak, Bogumil. Poglavlje o stari slovenski demokraciji. Z epilogom N. Županića. Iz angleščine preložil V. Zupanc. V Ljubljani, 1919. Natisnila in založila Zvezna tiskarna. 17 str. 2 K.

Dostojevskij, F. M. Besi. Roman v treh delih. Preložil Vladimir Levstik. V Ljubljani, 1919. Založila „Tiskovna zadruga“. 2 zvezka. 758 str. 30 K. (Prevodna knjižnica, 1).

Erjavec, Fran. Naša Istra. V Ljubljani, 1919. Tiskala in založila Zvezna tiskarna. 20 str. 1 K.

Aus der neuen slovenischen Lyrik. Übersetzt von Anton Funtek. Laibach. Gedruckt bei Ig. v. Kleinmayr u. Fed. Bamberg. 1919. 64 str. (Privaten tisk.)

U divnom mesecu maju,
Kad pupci svi šire nedra
U srcu mome se javi
Ljubav topla i vedra.

Z majhnim trudom, mislim, bi se dala v tem slučaju doseči originalova metrična oblika. Nočem množiti zgledov, nego priznam rajši, da se je pesnik vseeno potrudil večkrat in z lepim uspehom zadostil tudi tej zahtevi; primerjaj št. 9.: Na kril'ma pesme ove („Auf Flügeln des Gesanges“). Čudno se sliši prevod številke 49. (Aus alten Märchen winkt es Hervor mit weißer Hand), v prevodu št. 43 (Sve bajke stare snežna Ruka me maše...?!).

Tiskarska oprema (papir, tisk) je brez višjih pretenzij.

J. K.

Naši prevodi. Janko Tavzeš prevaja G. de Maupassanta „Contes du jour et de la nuit“, J. Mulaček pa je prevedel sledeča dela: F. Anstey: „The Brass Bottle“; W. Besant: „The Revolt of Man“; D. Blackmore: „Lorna Doone“; E. Bulwer: „The Last Days of Pompei“; F. Cooper: „The Last of the Mohicans“ (deloma); F. M. Crawford: „Via Crucis“; Ch. Dickens: „A Christmas Story in Prose“, „The Cricket on the Hearth“, „The Chimes“; Conan Doyle: „A Study in Scarlet“, „The Tragedy of the Korosko“; Geo. Elliot: „The Mill on the Floss“; R. Haggard: „She“, „Jess“; J. K. Jerome: „Idle Thoughts of an Idle Fellow“; D. Jerrold: „Mrs. Caudle's Curtain Letters“; R. Kipling: „The Jungle Book“, „The Second Jungle Book“; Fiona Macleod: „Wind an Wave“; J. H. Newman: „Callista“; Ouida: „Don Jesualdo“; E. A. Poe: „Weird (Fantastic Tales)“; R. H. Savage: „Prince Shamy's Wooing“; W. Scott: Ivanhoe (deloma)“; R. L. Stevenson: „Dr. Jekyll and Mr. Hide“; J. Swift: „Gullivers Travels“; M. Twain: „The Adventures of Tom Sawyer“; H. G. Wells: „The War in the Air“, „The World set free“.

== NOVE KNJIGE. ==

Uredništvo je prejelo v oceno sledeče knjige (z zvezdico () označene knjige so natisnjene v cirilici):*

Jugoslovanska žena za narodno svobodo. Uredil Alrè. V Ljubljani, 1919. Izdala pisarna za zasedeno ozemlje. Tiskala in založila Zvezna tiskarna. 27. str.

Vladimir Levstik. Zapiski Tine Gramontove. V Ljubljani, 1919. Založila in izdala „Omladina.“ Natisnila „Zvezna tiskarna“ v Celju. 264 str. K 4-50.

M. K. Gregov. Kapljice za srca in možgane družini Slovencev, Hrvatov in Srbov za vporabo ob postnih dneh. Ljubljana, 1919. 30 str. 1 K.

Josip Jurčič. Spisi. Uredil Dr. Ivan Grafenauer. IV. zvezek. V Ljubljani 1919. Jugoslovanska knjigarna. 240 str. 10 K, vez. 14 K.

Knezova knjižnica. XXII. zvezek. V Ljubljani, 1918. „Slovenska Matica.“ 169 str.

Glonar Joža. Naš jezik. V Ljubljani 1919. Založba Omladine. 66 str. K 2-50

Stritarjeva antologija. Uredil in uvod napisal Ivan Prijatelj. V Ljubljani 1919. Izdala in založila „Tiskovna zadruga.“ 247 str. 15 K.